

Kamu kurumlarının seçkin temsilcileri ve değerli basın mensupları

Bu toplantıyı organize eden Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Bilal Eryılmaz'a ve projeye katkılarından dolayı Avrupa Birliği Komisyonu ile Avrupa Konseyine teşekkür ediyorum.

Hükümetimizin kamuoyunda 3Y olarak da formüleleştirilen, yolsuzluk, yoksuzluk ve yasaklarla mücadele stratejisi çerçevesinde, en önemli adımlardan biri 5176 sayılı Kanunla kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile atılmıştır.

Ünlü düşünür Konfüçyüs'un dediği gibi, "İnsanları sadece ceza ile yöneterseniz, onlar bir daha yanlış yapmayacaklar; ancak şeref utanma, duygusuna da sahip olmayacaklardır; İnsanları erdemle ve etik kurallar ile idare ederseniz, o zaman onlar hem şeref ve utanma duygularına sahip olacaklar, hem de doğruyu, iyiyi yapmaya çalışacaklardır."

Yolsuzluk, vatandaşla devlet arasındaki güven ilişkisini zedeleyen, kamu kaynaklarının haksızca gasp edilmesiyle büyük ekonomik krizlere yol açan ve ülkemize yıllarca ağır maliyetler ödeten temel bir sorundur. Hükümetimiz, yolsuzluğa karşı tavizsiz olduğu gibi yolsuzluğa yol açan bütün kanalları tıkamakta kararlıdır.

Hükümetimiz, kendisine emanet edilmiş olan görevi ve yetkiyi kişisel bir çıkar sağlamak uğruna istismar eden yahut kişisel çıkarlar için kötüye kullanmaya çalışanların üzerine emin adımlarla gitti, gidiyor ve gidecektir de.

Sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal ve her şeyden önemlisi ahlaki çöküntü ve çürümüşlüğün ürünü ve göstergesi olan yolsuzluk, halkın bürokrasiye, siyaset kurumuna ve genel olarak devlete ve adalete güven duygusunu zedeler.

Yolsuzluk, ya da genel anlamıyla ele alırsak yozlaşma, günümüzde dünyanın birçok ülkesinde önemli bir siyasal, sosyal ve ekonomik hastalık olarak görülmektedir. Toplumsal değerleri alt üst eden, kamu yönetimine güveni zedeleyen yolsuzluk, yozlaşma gibi olumsuz durumlar tüm dünyada kamu yönetiminin temel problemleri arasında en başlarda yer almaktadır.

Ekonomide, siyasette ya da sosyal yapının herhangi birinde ortaya çıkan bu çürüme diğer alanlara sirayet etmekte, önlem alınmadığı takdirde bu hastalık tüm bünyeyi felç etmektedir

Yolsuzluk uluslar arası arenada da ülkenin genel görünümünü belirleyen önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir.

Bürokrasinin yavaş işlemesi, gelir dağılımındaki adaletsizlik, vb. konular maalesef yolsuzluğa zemin hazırlamaktadır. Mevzuatın imtiyaz sağlanması için delinmesi bir yana rüşvet bazı alanlarda hizmet almanın doğal bir aracı haline gelmiştir.

Ahlak toplumu çöküntüden kurtaracak ve toplumun muhafazasını sağlayan bir araçtır.

Toplumda ahlak, genellikle yasak, ceza olarak anlaşılıyor. Oysa etik bir toplumun yaşama sanatıdır.

Kamu yönetiminde etik, devlete ve kurumlarına güven oluşturmanın ve oluşan güveni devam ettirmenin bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getirmelerinde etik davranış ilkelerinin önemi inkâr edilemez.

Etik ilkelerin kamu sektöründe uygulanması suretiyle rüşvet ve yolsuzlukların önlenmesinde AB üyesi ülkeler son derece başarılı.

Uluslararası Saydamlık Örgütü'nün her yıl açıkladığı 'yolsuzluk algılama endeksi' sıralamasına baktım; Geçmiş yıllara göre bir düzelme olsa da, üzülerek belirteyim ki, 'temiz ülke' sıralamasında Türkiye maalesef 179 ülke arasında 64. üncü sırada yer alıyor.

Tarihinden ve ecdadından miras kalan bir ahlak anlayışı ile yolsuzluklara karşı dimdik ayakta duran ve korunma mekanizmaları üretebilme potansiyelini özünde barındıran bir milletin evlatlarıyız.

Temel önceliğimiz, siyaseti ve kamu yönetimini yolsuzluktan arındırmaktır.

Bu çalışmalar, kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra toplumun geniş kesimleri ve sivil toplumun katkılarıyla, topluma mal edilmesiyle gerçekleşecektir.

Yolsuzlukların önlenmesinde hukukun tek başına yeterli olabilmesi mümkün değildir.

İşte etik, hukukun yetersiz yahut etkisiz kaldığı alanlarda devlete ve kurumlarına güven oluşturmanın ve oluşan güveni devam ettirmenin bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getirmelerinde etik davranış ilkelerinin önemi inkâr edilemez. Etik, iyi yönetimin temel taşıdır.

“İktidar- para- ahlak” ilişkisindeki yozlaşma iktidarlarımıza kadar Türk demokrasisinin maalesef en büyük sorunu olmuştur.

Ülkemiz, yolsuzlukla mücadele konusunda hükümetlerimiz döneminde yapılmış olan düzenlemelerle yolsuzluk ve yozlaşma konularında mücadele edebilme kabiliyetine nihayet kavuşmuş bulunmaktadır.

Hükümetimiz döneminde, Avrupa Konseyi, OECD ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar tarafından hazırlanan “Yolsuzluğun Önlenmesi Sözleşmeleri”ne taraf olduk ve yolsuzlukla mücadele için uluslararası işbirliğine başladık.

‘Yolsuzluğa Karşı Hükümetler Birliği (GRECO)’ üyesi olduk.

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Yolsuzluklar Hakkında Ceza Hukuku Sözleşmesi ile Yolsuzluklar Hakkında Medeni Hukuk Sözleşmesini imzaladık.

Kamu görevlilerinin uyacakları etik (ahlaki) kural ve standartların belirlenmesi için gerekli hukuki alt yapı hazırlanmış ve uygulamaları gözetmek ve kamuda etik kültürü yaygınlaştırmak için “Kamu Görevlileri Etik Kurulu” kurulmuştur.

Ayrıca, Bankalar Kanunu değiştirilerek batık bankalardan tahsilâtın hızlandırılması sağlandı, yeniden yapılandırılan TMSF eliyle, yüz binlerce insanımızın emeğini ve alın terini istismar eden bankalardan, geçen süre içinde yaklaşık 12 milyar dolar tahsil edildi.

Yeni ‘Türk Ceza Kanunu’yla yolsuzlukları önleyici düzenlemeler getirildi ve özellikle kara paranın aklanmasının önlenmesi için özel tedbirler alınmıştır.

Petrol dağıtıcıları ve bayilerine yönelik olarak geliştirilen denetim sistemleri ve ‘Marker’ uygulaması ile kaçak petrolü satışı sunan ve bulunduranlara ağır para ve hapis cezaları verilmesi, malların müsadere edilmesi, lisanslarının iptali gibi hükümler uygulamaya konulmuştur.

Hükümetimiz bundan sonra da Yolsuzluklarla mücadeleye kararlılıkla devam edecek, kamu imkânlarını ve kaynaklarının istismarı karşısında tavizsiz siyasi çizgisini sürdürecektir.

Kamu görevlilerinin mal beyanlarının kapsamının genişletilmesi ve açıklanabilmesi, dokunulmazlık ve imtiyazlarının kaldırılması konularında yapılacak çalışmalarla ülkemizin yolsuzluklar konusunda imajı daha iyi hale getirilecek ve toplumun kamuya güveni artırılabilecektir.

Yolsuzluklarla mücadele konusunda halkın bilinçlenmesi, kamuoyu denetiminin güçlendirilmesi, kamuda e-devlet uygulamaları ve bürokrasinin azaltılması, şeffaflığın daha ileri noktalara taşınması, yargı ve adalet sisteminin etkinleştirilmesi, medya ve sivil toplum desteği ile çok boyutlu mücadelemiz kararlılıkla devam edecektir.

Hükümetimiz yolsuzluk ve usulsüzlükleri en aza indirmenin kararlılığı içindedir. Hükümet olarak daha demokratik bir sistem oluşturmak için, gerek toplumsal ve ekonomik yaşama ilişkin düzenlemeler, gerekse Avrupa Birliği müktesebatına uyum sürecinde, saydam, hesap verebilir, katılımcı, şeffaf ve vatandaş odaklı bir kamu yönetiminin tesis edilmesi yönündeki çalışmalarımız kapsamında bir dizi düzenleme yapılmıştır.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Denetimi ve Kontrol Kanunu ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kanunu en fazla önem verdiğimiz düzenlemelerdir.

Değerli Arkadaşlar,

Yolsuzlukla mücadelede konusunda toplumsal desteğiniz yoksa istediğiniz kadar kanuni düzenleme yapın, başarılı olamazsınız.

Sorun teoride değil, pratiktedir.

Bir seferberlik anlayışıyla götürülemezse, vatandaşlarımız, meslek ve sivil toplum kuruluşlarımız, medyamız bu konuyla ilgili demokratik tepkilerini ortaya koymazsa, desteklerini vermezse, adı kötüye çıkmış kamu kaynaklarına el uzatmış olanlara yeri geldiğinde sırtını dönmezse başarılı olamayız.

Kamu sektörü, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve medya ortak hareket ederek, yolsuzlukla mücadele konusunda işbirliği yapmak zorundadırlar.

Bu mücadele gelecek kuşaklara da karşı vicdani sorumluluğumuzdur.

Hükümetimizin 2002 yılından bu yana yapmış olduğu çalışmalar sonucunda yolsuzluğun giderek gerilemekte olduğu görülüyor. Yolsuzluğa karşı ulusal ve uluslar arası refleksler geliyor, hem sivil toplum örgütleri hem de diğer uluslar arası kuruluşlar bu konuya çözüm getirme kararlılığı içine girmişlerdir.

Kurul tarafından hazırlanarak 13 Nisan 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan bir Yönetmelik ile de Kamu Görevlilerinin uymaları gereken etik davranış ilkeleri belirlenmiştir. Bu ilkeler, Halka Hizmet Bilinci, Hizmet Standartlarına Uyuma, Dürüstlük ve Tarafsızlık, Saygınlık ve Güven, Nezaket ve Saygı, Çıkar Çatışmasından Kaçınma, Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması, Hesap Verme Sorumluluğu, Savurganlıktan Kaçınma, Saydamlık, Katılımcılık ve Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı olarak düzenlenmiştir.

Görüleceği üzere bu ilkeler genel olarak temel sorun alanlarına yönelik çözümler getirmektedir. Yılbaşından önce Kurul tarafından yayınlanan bir Genelge ile Hediye Alma yasağına ilişkin yapılan hatırlatma basında ve kamuoyunda olumlu yankı bulmuştur.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu kısa bir zaman önce çalışmalarına başlamıştır. Mevzuatından kaynaklı çeşitli eksiklikler olmasına ve yeterli altyapıya sahip olmamasına rağmen, kamu idaresinde ve kamuoyunda etik bilincin yerleştirilmesi konusunda çok önemli çalışmalara imza atmıştır.

Etik kültürün kamu yönetiminde ve toplumda yerleştirilmesi amacıyla AB Mali İşbirliği 2006 Yılı Programlaması kapsamında Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından hazırlanan, 1,5 Milyon Euro tutarında hibe niteliğinde bir bütçeye sahip olan "Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi, yolsuzlukla mücadele konusunda, içeriği ve genişliği itibarıyla bir ilktir.

Projenin başarısı, Kamu Görevlileri Etik Kurulunun üye ve çalışanlarının üstün gayretlerinin yanı sıra, kamu kurumlarının, sivil toplumun, medyanın ve kamuoyunun göstereceği ilgi ve desteğe bağlıdır.

Hükümet olarak biz bu projenin sonuna dek arkasındayız.

Sizlerin de, kamu kurumlarının tepe yöneticileri olarak, bürokratik süreçleri açma konusunda bu desteği göstereceğiniz hususunda inancımız tamdır.

Bu proje toplumun ahlaki özlerine yeniden dönmesinin başlangıcı olsun.

Sizlerin katkılarınızla proje çalışmaları zenginleşecek ve güç kazanacaktır.

Bu çalışma toplantısının ve projenin verimli geçmesini diliyorum, katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

Hayati YAZICI
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı